

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
Навчально-науковий інститут сучасного мистецтва
Кафедра режисури та акторської майстерності
імені народної артистки України Лариси Хоролець

АНОТАЦІЯ
ДО ТВОРЧОГО ПРОЄКТУ
«ВИКОНАННЯ РОЛІ ЖІНКИ У МОНОВИСТАВІ «ГОЛОСИ В ГОЛОВІ»
ОКСАНИ МАСЛОВОЇ»
на здобуття ступеня вищої освіти «Бакалавр»
зі спеціальності 026 «Сценічне мистецтво»,
кваліфікації «Актор, ведучий театралізованих видовищ»,
освітньо-професійної програми «Акторська майстерність»

Роботу виконала
здобувачка вищої освіти
4 курсу, групи БСМ 12-20/1
Ворон Владислава Сергіївна

Керівник творчого проєкту
старший викладач кафедри
режисури та акторської
майстерності
імені народної артистки
України Лариси Хоролець
Богдан О.В.

Допустити до захисту
творчого проєкту
Протокол засідання кафедри
№ ___ від _____
Завідувач кафедри -
професор кафедри, народний артист України
_____ Віктор ГИРИЧ
(підпис)

Київ - 2024 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ІДЕЙНО-ТЕМАТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДРАМАТУРГІЧНОГО ТВОРУ	5
1.1. Автор та епоха	5
1.2. Ідейно-тематичний аналіз п'єси «Голоси в голові» О. Маслової	6
РОЗДІЛ 2. ДІЙОВИЙ АНАЛІЗ ДРАМАТУРГІЧНОГО ТВОРУ І РОЛІ	9
2.1. Дійовий аналіз п'єси	9
2.2. Дійовий аналіз ролі	12
РОЗДІЛ 3. ЗАДУМ РОЛІ ТА ЇЇ СЦЕНІЧНЕ ВТІЛЕННЯ	20
3.1. Творчий задум образу	20
3.2. Сценічне втілення образу	21
ВИСНОВКИ	25
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	27
ДОДАТКИ	28

ВСТУП

Актуальність теми. П'єса «Голоси в голові» О. Маслової, видана у 2018 році, порушує актуальні проблеми, а саме : внутрішня критика людини, пошук сенсу життя, дитячі травми та їх вплив на доросле життя.

У кожного з нас в голові часто з'являються голоси, які критикують, рятують, допомагають, застерігають, дискутують, пояснюють, мріють, сперечаються. Ми завжди думаємо : а що про мене подумують інші? І часто перестаємо слухати себе, свої справжні бажання, цілі та мрії, бо хочемо догодити іншим. Звісно іноді ці голоси допомагають, але не треба втрачати себе тільки тому, що хтось щось не так подумав.

Для мене актуальність цієї вистави полягає у тому, що коли нас критикують, не треба одразу сходити зі свого шляху. Такі люди перевіряють нас на міцність, чи справді ми хочемо цього і на що ми готові піти заради своїх цілей. Добре, коли людина росте в люблячому оточенні, яке розуміє її думки, інтереси, коли їй дають самій зробити вибір, а не критикують кожен варіант. Тоді людина виростає з чітким розумінням хто вона і чого хоче, вона знає, що її люблять і завжди підтримають.

У п'єсі «Голоси в голові» авторка порушує проблему дитячих травм та їх вплив на подальше життя. Якщо дитина росте в сім'ї, в якій її не люблять, то коли вона виростає, то несвідомо проектує це на свою майбутню сім'ю. Людина не буде щаслива, якщо її долю вирішать за неї, навіть якщо це її рідні і вони хочуть тільки найкращого. З часом така людина почне задаватись питаннями: а чого хочу саме я? А чому я роблю тільки те, що мені скажуть і не можу довести свою думку? Тому треба з самого дитинства показувати дитині, що вона заслуговує на любов, що її думки важливі, що вона може сама обрати свій шлях. І тоді на неї чекає щасливе та гармонійне життя.

Беручи до уваги всі ці проблеми, я вважаю п'єсу «Голоси в голові» цікавою для сценічного втілення. Бо кожен може побачити у цій виставі себе та знайти відповіді на свої питання.

Мета: створити образ жінки з п'єси «Голоси в голові» Оксани Маслової.

Завдання :

1. Ознайомитись з творчістю автора, визначити тему, ідею та проблематику п'єси.
2. Визначити жанр п'єси.
3. Визначити композицію п'єси.
4. Визначити надзавдання, наскрізну дію, лінію дії персонажа.
5. Попрацювати над створенням образу.

Об'єкт дослідження. Творчість Оксани Маслової та її п'єса «Голоси в голові».

Предмет дослідження. Створення образу жінки у виставі «Голоси в голові» Оксани Маслової.

Структура анотації. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи - 30 сторінок, основний обсяг - 26 сторінок, список використаних джерел - 1 сторінки (12 найменувань), додатки - 3 сторінки.

РОЗДІЛ 1. ІДЕЙНО-ТЕМАТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДРАМАТУРГІЧНОГО ТВОРУ

1.1. Автор та епоха

Авторка п'єси «Голоси в голові» - Оксана Маслова народилася в Одесі. Вона українська письменниця, журналістка, редакторка, драматургиня, поетеса та авторка книг [11].

Першу п'єсу вона написала у 2017 році і цим привернула увагу організаторів фестивалю «Тиждень актуальної п'єси».

Текст п'єси «Голоси в голові» у 2018 році вийшов у фінал конкурсу «Радіодрама UA|UK».

У 2019 році текст обрано для презентації України на Next Generation Europe LitPotsdam Festival.

Оксана Маслова написала книгу «Товариство загублених рукавичок» (2023) та п'єси :

«Голоси в голові» (2018), «Новорічна таємниця королівства винахідників» (2020), «Нова сукня для принцеси» (2020), «Ікс-надцятєро в пошуках сенсів» (2023) [1].

Проблематика творів Оксани Маслової

Оксана Маслова застосовує у своїй творчості різні жанри та стилі. Вона блискуче поєднує трагедію та комедію, реальність та фантастику і цим робить свої п'єси цікавими та динамічними. Також авторка використовує символи та метафори, щоб її п'єси виглядали більш глибокими та різноманітними. П'єси Оксани Маслової мають відкритий фінал, який змушує читачів самим знайти відповіді на хвилюючі питання. Творчість авторки - це цікаве явище для української культури. Крім розваг, її п'єси змушують думати про важливі життєві питання, природу людини та її цінності.

1.2. Ідейно-тематичний аналіз п'єси «Голоси в голові»

Переказ сюжету твору

Дія відбувається у голові тридцяти п'ятирічної жінки - головної героїні. Різні голоси починають критикувати її, казати, що вона нічого не досягла в житті, що всі подорожують, а вона тільки їздить на конференції, що вона незадоволена своєю професією і життям і у голосів починається дискусія.

Далі голоси згадують її сім'ю та умови, в яких вона росла - суворого тата, який міг накричати і потім не розмовляти з нею. Зробити винними її та маму, яка тяжко працювала, щоб утримувати родину. Мабуть через ці умови, мати теж могла насварити дитину.

Потім йде розповідь про те, що буде з мамою, якщо вона зійде з розуму і потрапить до психіатричної лікарні. Припускається, що мати буде говорити не своїм голосом, плакати, кусати губи, гризти нігті до крові та м'яса і просити забрати її звідти, бо вона не божевільна.

Далі, один з голосів починає розказувати про хвору дитину - дочку головної героїні, яка з дитинства хворіє на астму і сильно кашляє по ночах. Про те, що жінка боїться засипати та прокидатися від сильного кашлю або навпаки не чути його. Що вона не може нічим допомогти своїй дитині, тільки заспокоювати її. А інгалятори не всюди можна купити, бо їх не завозять. Дитячий голос каже, що не може дихати, що це дуже боляче.

Після цього відчиняється вікно, чути звуки машин та вітер, чутно як проїхала швидка з сиреною.

Головна героїня приймає рішення вистрибнути з вікна. В її голові відбувається метушня голосів. Голос критика продовжує докоряти жінці, казати, що вона нічого цим не доб'ється, що це ніяк не можна буде виправити. І до чого це може призвести: її дитина залишиться сама, її матір закриють в лікарні, тато замкнеться в кімнаті і ніхто не передасть йому ліки, без яких він помре. Що навколо неї багато слабких людей, які щосили тримаються за своє

життя, а у неї є сім'я, робота, батьки, яких вона готова так просто покинути, не думаючи про їх почуття.

Аж раптом дзвонить телефон. Відбувається розмова мами з дитиною і це змінює хід подій. Жінка передумує стрибати з вікна і їде в лікарню до дочки.

Тема твору. Розповідь про складне життя головної героїні від імені різних голосів, які «живуть» в її голові.

Ідея твору. Любов розкривається через дрібниці, іноді вони можуть бути безглуздими, але тим самим вони рятують життя.

Проблематика твору

В п'єсі «Голоси в голові» порушується проблематика боротьби зі своїми думками, постійної критики та любові до себе.

Головна героїня зросла в сім'ї, де батьки не проявляли до неї достатньої любові. Все, що вона бачила, це постійні сварки та крики батьків. Вона їх слухалась, пішла навчатись туди, куди вони порадили. Вийшла заміж за чоловіка, з яким вони її познайомили. І так вона завжди жила без своєї думки, просто роблячи те, що скажуть інші. І в дорослому житті вона не навчилась любити себе, обирати те, що подобається саме їй. Тому вона залишається незадоволена своїм життям та професією. Ще й маючи хвору дитину на руках.

Через те, що батьки були суворі і не задумувались про почуття своєї дочки, жінка теж, в якійсь мірі не подумала про те, що може статись з батьками, якщо вона скоїть самогубство, вистрибнувши з вікна. Вона розуміє, що змусить їх страждати, але можливо вона й хотіла, щоб ці люди хоч раз відчули на собі ту біль, яку все життя відчувала вона.

Але все ж таки, головна героїня твору знаходить в собі сили жити далі, заради своєї дитини, яку вона любить і точно не пробачить собі, якщо її дочка залишиться без мами. Вона налаштована кардинально змінити своє життя, виховувати дитину і дати їй всю ту любов, яку сама недоотримала від батьків.

Особливості жанру

За жанром п'єса «Голоси в голові» - соціально-психологічна драма.

Соціально-психологічна драма - жанр твору, в якому відбувається зіткнення внутрішніх прагнень героя з соціальними обставинами. В такому творі глибоко розкривається психологічний світ персонажів, їх вчинки, думки та почуття, що свідчить про відношення суспільства та його вплив на духовний світ людини [5].

РОЗДІЛ 2. ДІЙОВИЙ АНАЛІЗ ДРАМАТУРГІЧНОГО ТВОРУ І РОЛІ

2.1. Дійовий аналіз п'єси

Фабула твору.

1. Дорікання голосу критика про невдале життя жінки: що інші люди подорожують, а вона лише гортає соцмережі та їздить по конференціях.
2. Суперечка голосів.
3. Спогади про суворого батька.
4. Розповідь про маму: як вона тяжко працює на трьох роботах, і про те, як вона зійде з розуму і потрапить у психіатричну лікарню.
5. Спогади про свою дитину, яка хворіє з народження.
6. Прийняття рішення вистрибнути з вікна.
7. Дзвінок з лікарні.
8. Жінка змінює своє рішення, передумує стрибати з вікна і їде до дочки в лікарню.

Місце подій. Дія відбувається в голові у 35-річної жінки.

Час, в якому відбуваються події. Події у п'єсі «Голоси в голові» відбуваються у XXI столітті. Точних дат та пори року у творі не вказано, але судячи з опису (раптом - звук машин, вітру, хлопають крилами голуби, холодно) це може бути осінь.

Дійові особи

1. Голос перший
2. Голос другий
3. Голос третій
4. Голос четвертий
5. Голос п'ятий
6. Голос шостий

7. Голос сьомий

8. Мама

Композиція п'єси

Експозиція - пошук сенсу життя головного персонажа п'єси.

Зав'язка - проблеми в житті головної героїні, пошук розв'язання цих проблем.

Розвиток дії - спогади з дитинства, події і наслідки цих подій, відносини з батьками, боротьба за життя своєї дитини.

Кульмінація - прийняття рішення покінчити життя самогубством (стрибок з вікна).

Розв'язка - телефонний дзвінок, розмова з дитиною, надія на світле майбутнє.

Коротка характеристика дійових осіб :

Голос перший - цей голос завжди звучить критично, образливо та агресивно. Він говорить звинувачувальним та обуреним тоном. Він завжди наголошує на помилки та недоліки.

Голос другий - ввічливий та низький. Цей голос завжди говорить доброзичливим тоном. Він вітається з усіма, висловлює повагу та підтримку.

Голос третій - цей голос різкий та зверхній, говорить із сарказмом. Його різкий тон викликає відчуження.

Голос четвертий - доросла людина з дитячим голосом. Цей голос високий, веселий, дуже емоційний.

Голос п'ятий - цей голос беземоційний та довідковий. Завжди говорить об'єктивно, спокійно, без зайвих почуттів. Він подає лише факти без своїх оцінок.

Голос шостий - фанатичний та повчальний голос, говорить патетично, із запалом. Тон його голосу - драматичний. Намагається переконувати та повчати інших.

Голос сьомий - дитячий, наляканий, благальний, задушливий голос. Говорить з вираженою тривогою та страхом, звучить відчайдушно.

Мама - цей голос м'який, теплий, турботливий, занепокоєний, лагідний та ніжний.

Запропоновані обставини появи мого персонажа

Вперше Вона з'являється на сцені, коли приходить прибирати в кімнаті. Жінка злиться на свого чоловіка, вмикає голосну музику та хоче прибрати речі, аж раптом помічає піджак чоловіка, згадує їх першу зустріч, романтичне побачення, як вони танцювали разом. Але, кохання минуло, залишились тільки спогади.

2.2. Дійовий аналіз ролі

Надзавдання

К. С. Станіславський у своїй книзі «Робота актора над собою» описує цей термін так: «Домовимося ж на майбутній час називати цю основну, всеосяжну мету, що притягає до себе всі завдання, що викликає творче прагнення двигунів психічного життя та елементів самопочуття артистичної ролі, надзавданням твору письменника [3].

«Чи потрібне нам невірне надзавдання, яке не відповідає творчим задумам автора п'єси, хоча саме по собі цікаве для артиста? Ні, таке завдання нам не потрібне».

«Чи потрібне нам розумове надзавдання? Сухе, розумове надзавдання нам теж не потрібне. Але свідоме надзавдання, що йде від розуму, від цікавої творчої думки, нам необхідне».

«Чи потрібне нам емоційне надзавдання, що збуджує всю нашу природу? Звичайно, потрібне до останнього ступеня, як повітря та сонце. Чи потрібне нам вольове надзавдання, що притягує до себе всю нашу душевну та фізичну істоту? Потрібне надзвичайно».

«А що сказати про надзавдання, що збуджує творчу уяву, що привертає до себе всю увагу, що задовольняє почуття правди, збуджує віру та інші елементи самопочуття артиста? Будь-яке надзавдання, яке збуджує двигуни психічного життя, елементи самого артиста нам необхідне, як хліб, як харчування».

«Таким чином, виявляється, що нам потрібне надзавдання, аналогічне із задумами письменника, але неодмінно збуджує відгук у людській душі самого творця артиста. Ось що може викликати не формальне, не розумове, а справжнє, живе, людське безпосереднє переживання. Або, іншими словами, надзавдання треба шукати не лише у ролі, а й у душі самого артиста» [2].

Надзавдання мого персонажа - знайти сенс життя, заради чого їй жити, за що зачепитись, щоб не вчинити самогубство.

Жінка хотіла уваги, любові, щастя, дружну сім'ю та кохану людину поруч. Всього цього у неї не було. Вона не отримала достатньої любові від батьків, тому намагається привернути до себе увагу будь-яким чином. В даному випадку, проаналізувавши своє життя, та не побачивши сенсу чіплятися за нього, вона тим самим, ніби просить про допомогу. Жінка гадає, що її ніхто не любить, тому в кінці п'єси навіть не задумується про те, як її рідні будуть жити далі, якщо вона помре. Але в фіналі п'єси відбувається телефонна розмова між жінкою та її дочкою, яка знаходиться в лікарні і жінка раптом розуміє, що не може покинути свою дитину, яку дуже любить і хоче подарувати їй всю ту любов, яку сама недоотримала в дитинстві.

Наскрізна дія

«Наскрізна дія - це внутрішнє прагнення через усю п'єсу двигунів психічного життя артисто-ролі. Не будь наскрізної дії, всі шматки і завдання п'єси, всі запропоновані обставини, спілкування, пристосування, моменти правди і віри сяяли б порізно один від одного без будь-якої надії ожити. Але лінія наскрізної дії об'єднує воедино, пронизує, як нитку розрізнене намисто, всі елементи і спрямовує їх до загального надзавдання» [4].

«Якщо ви граєте без будь-якої наскрізної дії, значить, ви не дієте на сцені в запропонованих обставинах і з магічним «якби»; отже, ви не залучаєте до творчості саму природу та її підсвідомість, ви не створюєте «життя людського духу» ролі, як того вимагають головна мета та основи нашого напряму мистецтва» [2].

Наскрізна дія мого персонажа - внутрішня боротьба зі своїми голосами, які впливають на її життя, вона шукає внутрішню гармонію та вихід на новий свідомий рівень.

Впродовж усієї вистави всі дії персонажа направлені на те, щоб виграти в цій боротьбі, звільнитись від цих нав'язливих голосів, почути себе справжню та відчути любов.

Задачі наскрізної дії:

1. Довести, що не завжди, коли за тебе роблять вибір, це призводить до чогось хорошого.
2. Запевнити, що завжди є шанс змінити своє життя.
3. Показати, що не завжди слід слухати те, що нам кажуть наші голоси, треба почути свої справжні думки та бажання та робити правильні вчинки.

Сценічна задача

Сценічна задача підтримує надзавдання та складається з таких елементів:

1. дія (що я роблю);
2. мета (для чого я це роблю);
3. пристосування (як я це роблю).

Сценічна задача – двигун взаємодії між вами і іншими персонажами під час окремої сцени. Сценічна задача – конкретний шлях, який ви обираєте, щоб досягти кінцевої цілі. І вона реалізується за рахунок діалогів і дій в сцені.

Сценічна задача має представляти собою простий процес, який не може змінити напрям. Особливості вашої гри будуть залежати від того, як конкретний персонаж звик реалізовувати свої потреби.

Правильне формулювання сценічної задачі : «зробити так, щоб ти мене полюбив», «змусити тебе дати мені роботу», «добитись твого визнання», «зробити тебе моїм союзником», «забрати у тебе ту силу, яку ти у мене забрав», «змусити тебе визнати свою помилку», добитись того, щоб ти дав мені надію», «змусити тебе допомогти мені відчути себе краще», «зробити так, щоб ти мене боготворив» [10].

Лінія ролі мого персонажа

Мета, до якої прагне жінка у виставі - знайти спосіб змінити ситуацію і почати нове життя. Протягом усієї вистави вона намагається змінити щось в житті. Вона могла б піти від чоловіка, забрати доньку і жити далі, але тоді вона б не висказала все те, що сиділо у неї всередині, не згадала б усі ці історії з дитинства і не наважилась би так просто піти. Вони давно живуть з чоловіком просто як співмешканці, тому чоловік був би не проти, якби Вона пішла, він не тримав би її силоміць, проте щось її тримало і вона не могла піти, поки не зробить все до кінця.

Тому жінка намагається зрозуміти, що і коли в її житті пішло не так, чому вона всім не задоволена та як це змінити. Вона згадує важкі моменти зі свого дитинства, навіть наважується скоїти самогубство, вистрибнувши з вікна 10 поверху, але в останній момент дзвонить телефон. Вона бере слухавку, чує свою доньку, та передумує стрибати. І в цей момент вона розуміє заради чого їй жити далі, забирає доньку та починає нове щасливе життя.

«Зерно» ролі

Зерно – (вистави, ролі) – суть вистави або ролі, сутність, головне в характері героя. Зерно – темперамент вистави. Зерно ролі почуття форми. Знайти зерно означає знайти форму. Часто зерно вистави приховано в назві п'єси, іноді може звучати, як «кличка» [13].

«Зерном» ролі для мене є її сила та непокірність долі, хоча насправді за цією силою ховається маленька, скромна дівчинка, яка боїться зайвий раз когось розізлити та зробити «щось не так». Вона має відкрити себе справжню, подолати страхи та сама зробити вибір. І, хоча вона вже доросла і може робити що хоче, в її голові з дитинства було усвідомлення, що її думка не важлива і нікому не цікава.

Взаємовідносини Жінки з іншими персонажами

Перший голос постійно критикує жінку за її життя, відносини з таким голосом можуть бути досить напруженими. Вона може сприймати цю критику надто близько до серця, завжди сумніватися у собі, вірити в те, що вона нічого не варта і нічого не досягла в житті сама. Під час постійної критики може виникати бажання змінити своє життя, працюючи над собою та вдосконалюючись.

Другий голос, ввічливий та дружній, викликає відчуття спокою та підтримки. Такі взаємовідносини мають позитивний характер та сприяють відновленню внутрішнього стану персонажа. Жінка, за допомогою цього голосу, може зрозуміти, як вирішити проблеми та пережити складні моменти. Також вона може допустити, що цей голос розуміє її почуття, і вона може відчувати себе не такою самотньою. Ще такий голос може заспокоювати жінку під час тривоги та стресу, допомагати їй зберігати стабільність емоцій та психіки.

Третій голос, різкий та зверхній, може викликати відчуття напруги та незадоволення. Взаємовідносини з ним можуть бути досить важкими. Жінка може часто вступати в конфлікти з цим голосом, намагатися відповісти на його зауваження та захистити себе від його нападів. Цей голос може викликати відчуття образи, знижувати самооцінку та впливати на її емоційний стан. Жінка може ігнорувати цей голос та не звертати увагу на його саркастичні вислови. Також вона може захищатись від цього голосу, шукаючи підтримки у інших голосів. Взаємодія з таким голосом може стати значним викликом для жінки, але в той же час може сприяти її розвитку, допомагаючи їй розуміти свої реакції на різні ситуації.

Четвертий голос - дорослої людини з дитячим голосом. Взаємовідносини з цим голосом можуть бути цікавими. Жінка може відчувати радість, спілкуючись з ним. Він викликає позитивні емоції та посмішку. Персонаж може відчувати спокій, розслаблення, та атмосферу дитячого щастя. Взаємодія з

таким голосом може бути різноманітною, креативною та сприяти розвитку фантазії.

П'ятий голос, беземоційний та довідковий. Героїня може використовувати цей голос як об'єктивну інформацію, точну, без перекручень та емоцій. Жінка може відчувати, що цей голос - надійне та перевірене джерело інформації. Вона також може відчувати відсторонення від цього голосу, тому що він говорить тільки факти, не використовуючи емоцій та співчуття. Цей голос може створювати в голові героїні чіткий порядок та структуру думок.

Шостий голос, фанатичний та повчаючий, може створювати напружену взаємодію з героїнею. Героїня може суперечити цьому голосу та його переконанням. Також вона може не погоджуватись з його думками. Вона може відчувати стрес та напругу від впливу цього голосу на неї. Ще вона може відчувати, що цей голос надокучливий або нав'язливий і що він не дає їй сконцентруватися або відпочити. Цей голос може мати вплив на героїню, змушувати її задуматись або діяти у відповідь на його аргументи. Взаємодія з цим голосом може бути складною та потребувати від героїні дій та прийняття власних рішень з приводу того, як реагувати на нього.

Сьомий голос, дитячий, наляканий, задушливий, може викликати у героїні співчуття та бажання допомогти. Взаємодія з цим голосом може бути емоційно складною, виснажливою та специфічною. Героїня може намагатись заспокоїти цей голос та допомогти йому впоратись із своїми почуттями. Також вона може надати йому підтримку та розуміння. Вона хоче захистити цей голос від небезпеки та негативного впливу. Вона хоче навчити цей голос долати страхи. Взаємодія з цим голосом складна, але важлива для героїні, може допомогти їй розібратися з власними емоціями і страхами.

Характеристика головної героїні та її стосунків з іншими персонажами за допомогою цитат у п'єсі.

Що про жінку кажуть голоси:

Голос перший:

«А ти? Гортаєш стрічки соцмереж? Нікчема! Що, їздила до Стокгольму? То то лише на конференцію. Всі три дні - робочі зустрічі та доповіді. Хоч в одному музеї ти була? Хоч одне селфі ти зробила? Хоч з аеропорту?» [12].

«Заміжем вона, ага. Коли він тобі орхідеї дарував? Востаннє? Шоколад? Смартфон? Квитки на Багами? Що? Зависокі вимоги? Іншим дарують! Іншим все на блюдечці приносять. Ти ж бачила: в інсті, в ютубі. А тобі? Тобі - зась!» [12].

«Невже ти така безсердечна?! Невже ти така сволота?» [12].

Голос третій:

«Гей, гей, гей. Легше. Між іншим, вона для нас багато чого робить.» [12].

Голос другий:

«Ну... не дає нам вбити когось... Це корисно! Погодья! Побитися не дає. Примиряє, жартує, розряджає атмосферу. За неї нас люблять.» [12].

Що голоси кажуть один про одного:**Голос третій про голос перший:**

«Ну і телепень.» [12].

«Ну нащо ти так? Ти ж робиш малюкові боляче.» [12].

«Критик, легше, легше.» [12].

«Критику, стули писок. Добре жеж.» [12].

«Критик, а ти не боїшся помилитися?» [12].

Голос перший про голос другий:

«А ти взагалі мовчи, жалюгідна, поступлива субособистість. Тобі аби всі були щасливі, радісні, а про нас? Про нас ти подумала?» [12].

«Ти що, навіть не спробуєш? Ех ти! А ще дорослий. Розійшлись, до справи стає профі!» [12].

«Хахаха, погляньте на цього! Він дорослий! Ахаха.» [12].

Голос шостий про голос перший:

«Це очевидно, вона хоче стрибнути! Критик, що ти наробив, критик! Ти такі довів її! Ми всі помремо! Ні, тільки не це!» [12].

«Не чіпай мати! Це Свята жінка! Свята! Великомучениця! Мама, мамочка, прости його, матуся. Бо не відає, що творить. Не відає. Чи відає він, як прогледувати двох дітей, коли чоловік приносить додому копійки?» [12].

Голос перший про голос третій:

«Заткнись і не заважай! Бач, який розумний. Ти її ще пожалій. Допоможе це, ага. Я зараз всіх витягну. Я знаю, що роблю, не заважайте!» [12].

«Чого доброго? Морозиво жере, життя просрала, не той нам, хлопці, персонаж дістався, не той.» [12].

«Ти що! Я ніколи не помиляюсь. Помилка подібна до смерті. Помилишся - помреш.» [12].

«О, мама. Знайшов рятівника! Теж мені! Розкажи мені про маму. Ну ж бо, розкажи!» [12].

РОЗДІЛ 3. ТВОРЧИЙ ЗАДУМ ОБРАЗУ ТА ЙОГО СЦЕНІЧНЕ ВТІЛЕННЯ

3.1. Творчий задум образу

Героїня твору росла в сім'ї з суворими батьками. Вона постійно їх слухалась, завжди питала дозволу з будь-якого питання і робила все так, як їй скажуть. У неї було мало друзів і вона дуже рідко з ними гуляла, тому що у неї був суворий режим.

Вона багато навчалася, тому що батьки хотіли, щоб дитина отримала серйозну професію. Це забирало дуже багато часу, тому вона навіть не думала про знайомства, стосунки і сім'ю.

Коли героїня вийшла заміж, то, нарешті, відчула ту любов, якої їй так не вистачало в дитинстві і почувалася найщасливішою. Але так було не завжди. З часом любов стала згасати, вони почали бачитись все рідше, кожен багато працював, вдома почались сварки та скандали.

Чоловік героїні мало заробляв, не приділяв їй увагу, не дарував подарунки. Вона відпочивала від нього на роботі, слухала історії про успішних колег, мріяла покращити своє життя, потім поверталась додому і все починалось спочатку.

Жінка не хотіла розривати шлюб, сподівалася, що все налагодиться і буде як раніше, тому запропонувала чоловікові завести дитину, щоб вона скріпила їх відносини. Через рік у них народилася дочка, але з самого дитинства вона хворіла на астму, тому жінка постійно сиділа з нею. Через це чоловік ще більше дистанціювався від неї.

Їй ніхто не допомагав, вона все робила самотужки, постійно їздила з дочкою по лікарнях, купувала ліки, інгалятори. Відносини з чоловіком зіпсувалися, сім'я розпадалася, вони жили в одній квартирі як співмешканці.

В один момент це все вкрай набридло, вона стала знову сваритись з чоловіком, намагалась зрозуміти, що пішло не так, чому у них не склалось життя і чому всі навколо успішні, а вона ні. І в цей час починаються події п'єси.

3.2. Сценічне втілення образу

Вистава «Голоси в голові» Оксани Маслової була втілена на сцені Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв.

Пристосування для створення образу

«Пристосування, тобто внутрішня і зовнішня форма спілкування людей, психологічні ходи, застосовувані один до одного при спілкуванні, винахідливість у впливі однієї людини на іншу» є, з точки зору Станіславського, найважливішим фактором у майстерності актора [8].

Костянтин Сергійович стверджує, «що для того, щоб проникнути в чужу душу, відчутти її життя, необхідно знайти пристосування; в такій же мірі воно необхідно і для того, щоб приховати своє почуття. Чим складніше завдання і передане почуття, тим яскравіше і тонше повинні бути і самі пристосування, тим різноманітніше їх функції та види» [8].

Зовнішні пристосування - характерні широкі жести, вона не стримує своїх емоцій. Її настрій коливається від спокійного до напруженого, від злого до розгубленого. У повсякденних справах, таких як «збирання речей», «миття підлоги», «приготування їжі» персонаж діє активно та рішуче.

Коли на початку героїня заходить в кімнату, вона бачить піджак свого чоловіка, і, використовуючи його як образ, починає докоряти йому, висказуючи на підвищених тонах всю незадоволеність життям. Вона підходить і відходить від нього, активно жестикулює.

Коли жінка згадує свого батька, вона використовує паперовий літачок, як його образ. Вона переходить на низький голос, та ,розповідаючи про нього, згадує, як боялась його в дитинстві.

Найскладніші пристосування відбуваються тоді, коли героїня розповідає про свою маму. Вона ніби перевтілюється в неї, проживає її душевний стан. Вона робить дивні, ламані рухи, сміється, повзає, стрибає, просить забрати її з психлікарні.

Коли розповідає про свою дитину, героїня нарешті відкриває свою душу і показує справжню себе, свої переживання, як вона любить її і намагається допомогти як тільки може. Вона стурбована, говорить тихо, схвильовано, м'яко та з турботою, майже плаче.

Символіка образів

У виставі «Голоси в голові» було використано декілька образів, а саме:

піджак - символ чоловіка героїні;

паперовий літачок - символ для розуміння і візуального втілення образу батька;

шарф - символ для розуміння і візуального втілення образу матері головної героїні;

іграшка - символ, який можна пов'язати з дитиною, використовується для створення розуміння сутності відносин героїні з дочкою.

Словесна дія

«Станіславський надавав слову на сцені першочергового значення. Він вважав словесну дію головною дією в спектаклі, бачив у ній основний спосіб реалізації авторської думки. Він вимагав, щоб на сцені, як і в житті, слово виникало не в ізоляції, а в комплексі психофізичного існування людини, щоб воно було невіддільним від усієї інтелектуальної, емоційної, фізичної сфери його проявів» [9].

«Органічно опанувати словом на сцені не можна, доки не вивчено надскладну тканину підтексту, доки актор не засвоїв для себе всі ходи, що проводять його до тексту автора. Станіславський прийшов до переконання, що коли людина користується словом відразу, тобто починає відразу вчити текст, –

це позбавляє її можливості глибоко розкрити підтекст», - пише в своїй книзі «Слово в творчості актора» М. Кнебель [9].

З урахуванням особливостей жанру вистави, до словесної дії треба ставитись уважно, щоб не пропустити ключові моменти, які сприятимуть кращому розумінню персонажа.

Словесна взаємодія передається через різноманітні елементи, такі як тембр, темп, інтонація, підтексти, паузи та наголоси. Героїні притаманний високий тон спілкування, який часом переходить на крик. Іноді вона знижує тон, щоб показати своє незадоволення або неприязнь до певних ситуацій. Зазвичай вона говорить у нормальному темпі, за винятком випадків, коли її роздратованість чи злість ведуть до підвищення тону, швидшого темпу мовлення.

Робота над наголосами може змінюватись в залежності від підтекстів, задач та об'єктів уваги тому, що під час кожної репетиції знаходяться нові пристосування та обставини.

Підтекст - основний інструмент актора. Він включає в себе різні аспекти, наприклад: прихована мотивація, протиріччя між сказаним і тим, про що насправді подумав персонаж. В діалозі з персонажами можуть бути приховані почуття пристрасті, заздрості, образи, кохання, ненависті, але вони не прямо виражені, і можуть бути помітними через взаємодію персонажів та їх відношенням один до одного. Такі підтексти додають глибину і багатогранність тексту, збагачуючи його та роблячи його більш цікавим для глядачів.

Приклади підтекстів:

«Голос перший: Життя просране» [12]. Жінка відчуває повне розчарування своїм життям, і думає, що вже нічого не можна виправити, що ніякого успіху вже не досягти, що вже пізно щось змінювати.

«Голос другий: Не зробити “щось не так” - життєво важливо. Тобі нагадати? Як батько за “не так” кричав?» [12]. Тут мається на увазі те, що важливо все робити правильно. Це вказує на страх зробити помилку або на необхідність досягнення успіху або перфекціонізму у всьому. Підтекст: «Знову ти неправильно все зробила, скільки можна тобі повторювати?».

«Голос перший: О, мама. Знайшов рятівника! Теж мені! Розкажи мені про маму. Ну ж бо, розкажи!» [12]. Підтекст цієї фрази такий : «Одне краще іншого, ти не могла знайти когось нормального?».

«Голос перший: Гей, ти, недотепо, я до тебе звертаюся! Так, так! До тебе! Кому ти що доведеш своїм стрибком? Тільки те, що ти нічого не варта! Анічогісеньки» [12]. Підтекст такий : «Кому стане краще від цього вчинку? Не думаєш про себе, подумай хоча б про інших!».

ВИСНОВКИ

У процесі роботи над виставою «Голоси в голові» я виконала такі завдання :

1. За період роботи над виставою я ознайомилась з творчістю Оксани Маслової, дослідила її твори, їх жанри, та які питання та проблеми хвилюють автора, що саме автор хоче сказати світу цими творами.
2. Визначила тему, ідею, проблематику п'єси.
3. Ознайомилась з роботою в жанрі соціально-психологічна драма. Цей жанр потребує глибокого занурення в психологію персонажа, його характер та переживання. Темпоритм вистави має бути не дуже швидкий, але і не занадто повільний, без просідань, щоб глядачі мали змогу зрозуміти персонажа, логіку його думок та мотивацію вчинків, всі деталі і щоб за цим було цікаво спостерігати з самого початку і до кінця. В цій роботі потрібно було правильно розставляти акценти, щоб глядачі зрозуміли ідею п'єси. Мені було цікаво попрацювати в цьому жанрі та отримати новий досвід.
4. Працюючи над створенням образу, зробила висновок: робота та виконання ролі потребує серйозної роботи над собою. Героїня знаходиться у складному психологічному стані, через різні життєві ситуації і було цікаво зрозуміти, чому вона діє саме так, та як дитячі спогади відбилися на її психіці і як вона зможе жити далі.
5. Визначила надзавдання, наскрізну дію, лінію ролі персонажа.
6. Пройшла етапи сценічного втілення ролі.

П'єса «Голоси в голові» Оксани Маслової - приклад сучасної української драматургії. Обравши цей твір, я хотіла показати, що треба слідкувати за своїм психологічним здоров'ям так само як і за фізичним. Що не треба боятись звертатись за допомогою, якщо ви не можете впоратись з цим самостійно. Бо потім у голові можуть оселитися голоси, які можуть збивати з правильного шляху.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бібліотека української драматургії. Маслова Оксана. URL: [Маслова Оксана - Library \(ukrdramalib.com.ua\)](http://ukrdramalib.com.ua)
2. Веб-сторінка: Надзавдання, наскрізна дія. Задум постановки. Режисерське надзавдання. URL: <https://lesmag.ru/sverhzadacha-skvoznnoe-deistvie-zamysel-postanovki-rezhiss-rskaya.html>
3. Веб-сторінка: Надзадача і наскрізна дія. URL: <http://um.co.ua/1/1-1/1-122745.html>
4. Веб-сторінка: Сценічна дія. Акторська майстерність для початківців. URL: <https://499c.ru/uk/scenicheskoe-deistvie-akterskoe-masterstvo-dlya-nachinayushchih-kakie-uprazhneniya/>
5. Визначення жанру драми. URL: <https://znaniya.com/task/44841355?referrer=searchResults>
6. Зайцев В. П. Майстерність артиста і ведучого: навчальний посібник. - Київ: НАКККиМ, 2016. - 234 с.
7. Кнебель М. Й. Про дієвий аналіз п'єси і ролі. Львів, 2020. URL: <https://kultart.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/02/Knebel-Stanislavskyy-DRUK.pdf>
8. Кнебель М., Горчаков М. Слово в творчості актора. Мистецтво, 1954.
9. Майстерність актора. Техніка Чаббак. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=-sdQB-EY75o&t=29840s>
10. Маслова О. URL: <https://laboratoria.pro/author/oksana-maslova>
11. Маслова О. «Голоси в голові». Веб-сайт: Ukrdramalib. URL: <https://ukrdramalib.com.ua/play/golosy-v-golovi/>
12. Словник театральних термінів. Зерно ролі. URL: <https://naurok.com.ua/slovník-teatralnih-terminiv-z-disciplini-maysternist-aktora-123423.html>

ДОДАТКИ

Додаток Світлини з вистави

